HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מתני' יוסי הכפורים. מתחייב כרת: **גמ' לאסורה נאכילה.** משום שחיטת שבת: **ליומא.** ואפילו גם לאכול בשר חי: **ומפני תכריח.** בני היכידה עלה על דעתם לומר דמתני' לפירכה רב לאסורה באכילה ליומא משום דקסבר מתני' רבי יהודה היא ודייק שיעורא דקתני [טו.] מדקתני שבת דומיא דיום הכפורים מכלל דאסורה באכילה ליומא ס"ל לתנא דמתניתין: **מי רבי יהודה.** מתיבו מהא רבי יהודה אמר רב לאסורה באכילה ליומא: **אם הדילועין.** התלושין: **ואם הנגלה.** לפילו מתה היום בשבת: **שחיטה מן המוכן.** דאמרו לקמן דאפילו בשבת אסור למכול בהמה שלא נשחטה מערב שבת אסורה לפי שאינה מן המוכן אלמא כיון דלא איתכן מאתמול אסורה ה"נ כיון דלא איתכן מאתמול אסורה א"ל אביי מי דמי התם מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן לכלבים הכא מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן לאדם מי סברת בהמה בחייה לאכילה עומדת בהמה בחייה לגדל עומדת א"ה בהמה לרבי יהודה בי"ט היכי שחטינן אמר לו עומדת לאכילה ועומדת לגדל נשחטה הוברה דלאכילה עומדת לא נשחטה הוברה דלגדל עומדת והא לית ליה לרבי יהודה ברירה מנא לן אי נימא מדתניא הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה עשרה מעשר ראשון תשעה מעשר שני ומיחל ושותה מיד דברי ר"מ רבי יהודה ורבי יוסי ור"ש אוסרין התם

מתני' ז)א השוחט בשבת וביום הכיפורים אף על פי שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה: **גמ'** ב)אמר רב הונא דרש חייא בר רב משמיה דרב אסורה באכילה ליומא ונפטרין חבריא למימר רבי יהודה היא הי רבי יהודה א"ר אבא רבי יהודה דהכנה היא דתנן ג)במחתכין את הדילועין לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים רבי יהודה אומר אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה לפי שאינה מן המוכן אלמא כיון דלא איתכן מאתמול אסורה ה"נ כיון דלא איתכן מאתמול אסורה א"ל אביי מי דמי התם מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן לכלבים הכא מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן לאדם מי סברת בהמה בחייה לאכילה עומדת בהמה בחייה לגדל עומדת א"ה בהמה לרבי יהודה בי"ט היכי שחטינן אמר לו עומדת לאכילה ועומדת לגדל ד)נשחטה הוברה דלאכילה עומדת לא נשחטה הוברה דלגדל עומדת והא לית ליה לרבי יהודה ברירה מנא לן אי נימא מדתניא ה)הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה עשרה מעשר ראשון תשעה מעשר שני ומיחל ושותה מיד דברי ר"מ רבי יהודה ורבי יוסי ור"ש ג אוסרין

השוחט בשבת בו'. לפילו במזיד ג)בעי לאוקומי[ו] תימא מי במזיד סילק שחיטתו כשרה והא מומר לחלל שבתות לאכול נבלות לכותי לעיל (דף ה.) ועוד דבגמ' בעי זלאוקומי במזיד לאכול מבהמתו דלמוכת לעיל (בכורות ג.) וכ"ל זה ברור ורבי מאיר ◊ורבי מאיר לית ליה כ"ע עד כמה (סנהדרין דף פו.) דמומר לדבר אחד הוה מומר לכל התורה כולה וי"ל דהתם בפרהסיא והכא בצינעא ומיהו למאי דמוקי כרבי מאיר קשה ועוד י"ל דמשום פעם אחת לא חשיב מומר וכן משמע בפרק ב' לקמן (דף לט.) דלמאי השתא את הבהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים כ"ל דלמאי מומרת ופירש בקונטרס מומרת באכילה והתם גבי כר קטלף הוה כלאחרינא בפ' ד' מיתות (סנהדרין דף סא.) דמודה ר"ל דבר קטלף הוה מידי דהוה לאחרינא משום דלא שכיחא ומיהו לאחרינא אפילו בשאר איסורין לא חשיב מומר דלא שכיח ועוד דבפרק ג' מיתות (דף מא.) לאפי' למ"ד מלם מוסר דבר שאינו אלא מ"ע עובד כוכבים אבל ישראל לעבודת בעלמא קא מכוין ופריך מב' לוחזין בסכין ושוחטין לאחר לאחר מכל אלו ולאחר לתם לאחר דבר שחיטתו פסולה ומשני הכא במאי עסקינן בישראל מומר והשתא כיון דמומר הוא גלא שוב לאחר מכל אלו לתם לאחר דבר שחיטתו כשרה ומשני הכא במאי עסקינן בישראל מומר לאכילה ועומד לגדל נשחטה הוברה דלאכילה עומדת לא נשחטה הוברה דלגדל עומדת והא לית ליה לרבי יהודה ברירה מנא לן אי נימא מדתניא ◊)הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה עשרה מעשר ראשון תשעה מעשר שני ומיחל ושותה מיד **אמר** רב **הונא דרש חייא בר רב משמיה דרב.** תימה דבכל דוכתי משמע דרב הונא היה גדול ממנו בפ' י"ם בערכין (ערכין דף טז:) דהוה מלמד רב רב הונא לחייא בר רב ובפ' הלוקח בהמה (בכורות דף כב.) ל"ל חייא בר רב לרב הונא רבי פרש לתם בדניאל[ח]: **ונפטרין חבריא למימר** רבי יהודה היא. לפני לרבנן שרי בהכילה לפילו בו ביום ופ"ת ופ"ת אין יכול למולמה בשבת וי"ל כגון שעבר ומלמה לי נמי בלא מליחה נמי שריא בחומלת מע"ג לחיכה לאו דשם הנבלע בחברים כדאמר בפרק ◊שחיטת (כריתות דף כח:) ס"מ היכא דפירש לאוכל ◊פירש מותר כדמוכח בפ' לא יעשה (לקמן דף קיח.) שהיו אוכלין כזב עד שלא נפלטו דמו דמלטי ליה בחלא ◊ומליהו שרי ומלייה (ג) דמי מלייה לאכל אי נמי לאכל דכי היכי דלפילו הדר בלע ◊ומשני נמי התם ◊) ככר שמתן עליה בשר לאכול לאוכלה לפני הבשר שעמו מותר ובפרק מפנין (שבת דף קכח.) גבי בשר תפל לאכול לטוטפו לאחר לתריין דבר חוזק שרי משום דחזי לאומלא ולקמן בשמעתין) אמר השותט לחולה שבשת מותר לבריא בחומלא ומתוך כך נראה דבשר לגלי לא בעי מליחה כלל דהא בחברים שלא פירש שרי וכן אומר ר"ת ולא מבעיא כשגלגלה בשבר יפה ונפלטו כל הדם מן הבשר דשרי ◊)שלא לפני לא עלה כ"כ מותר ואע"פ שנפלטו מרפשים מלד זה לגד זה אינו לאסור עד שיפרוש לאוכל לתלמידין ◊) (כריתות דף כא) גבי רב שבת למלח גרמא גרמא תרי מ"ע לא משום לפרים מהאי גיסא ולא משום לפרים מהאי גיסא ובפ' לא יעשה (לקמן דף קיג.) גבי רב שבת למלח גרמא גרמא תרי מ"ע לא משום לפרים מהאי גיסא ולא משום לפרים מהאי גיסא ובפ' לא יעשה (לקמן דף קיח.) גבי רב שבת למלח גרמא גרמא תרי מ"ע לא משום לפרים מהאי גיסא ולא משום לפרים מהאי גיסא ואין שמולחין עליו בשר לגלי לא משום לטרוח בגרוגרות ולימוקין דתרי טעמי איכא לאסור דבר הנלקט מן המחובר לבריא ליכא (דף ג.) לתלמין פירות הנושרין משום שבת יעלה ויתלוש ובריא אין לדין (שם דף כד:) גבי עובד כוכבים שהביא זורון לישראל אם יש מאותו מין במחובר לאסור ופי' בקונטרס לחפילו רבי שמעון מודה לחזי לגרסינן לחמר רבה ומבושל דלא חזי לגרסינן לחמר רבה ומבושל לקניהו ולא גרסינן ולימוקין דמלגלג לקנו מלחמוד לקניהו וכן נראה דבסקפק מוכן לחיירי כולה שמעתא ולחיירי הכא דאין שם לו בהמה לחוי מוכן לבהמה לפילו במחובר והא לתלמידין בפ' כל כתבי (שבת דף קכב.) ללא יעמיד תלש בהמתו על גבי מוקצה פי' עשבים שנתלשו בשבת הא פירש בקונטרס התם כגון שהיו עומדין במיחוין במקום שלא היתה בהמה יכולה לבא שם אי נמי הכא לחיירי ביושב ומפלה אבל יושב ומפלה שמא יתלוש ואתם רואין שאתם מתלשין לפני בהמה וכן ל"ל על כרחך להא פירש המפרש בגילה (דף ל:) מוכח דכל היכא דאין יושב ומפלה אית ליה לרבי שמעון מוקצה וליכא למיחש שמא יתלוש אלא בפירות האילן שהם קלים להסיר ועוד דלתם מתאוה להם ושוכח וכן במסקה שמא יסמוט שקל לסמוט אבל בדבר דעבי מרא וחציא לא וכן דגים שנתנו בי"ט לתפירי לא משום שמא יולד אלא משום מוקצה בגרוגרות תדע להא עובד כוכבים שהביא מים להבהמתו דשבת (שבת דף קכב.) ועשה כשם לילד בו לא לתפרינן לישראל גזרה שמא יעשנו ומה שהמהמה לקנו שמא יסחוט יפרק לקנו בע"ס ועוד ים לפרק לחיירי בנתלשו מע"ס וכי תימא מאי למימרא קמ"ל לתרי למטרח בחולבה או לשוייה מוכלא לרב הונא כלאים ליה בפרק בתרא דשבת (דף קנה.) ולרב יהודה כלאים ליה והא לא תנא ליה התם גבי פקיעי עמיר ואינך לעיל משום לתירי לחיתוך תני בהדי הדדיה[ט]: **אם לא היתה נבלה מע"ש.** גרסינן ולא גרסינן מעיינ"ט כלמוכח בריש מס' נילה (דף ג.) דקתמר גבי שבת שתם לן תנא כר"ש לתנן מחתכין את הדילועין כו' והא דקתי ליה מוכן לאדם לא סיחה לאוסרה משום מוקצה לאדם ומה שתמר בפ"ק דביצה (דף ו.) גבי לפרוח שנולד בה ספק יו"ט שמותר לאכול ממנו משום שמוכן לאדם לא מה בין זה לעגל שנולד מן הטרפה שתיק רב ופריך לתתי לרב הונא לתיל ומוכן לגב לתו בלגלים ומשני שהתם מוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבים לתנן תם לא היתה נבלה כו' מוכן לכלבים הוי מוכן לאדם והשתא לתתי לא מפרש מעמא משום דהוי מוקצה מתתם לאיסור וכי תימא בעוף ועלה שרחוי ליתנו תי לפני נן ולתי למה ליה לאוקמיה בכי לתי גווחא לוקמה לתין לבא להכילה ועומדת לגדל בילים: **מדתניא** הלוקח יין. לא גרסינן לתנן דבשתא ילתיק דכיון לתנא לתר למה ליה למתני תו לפי שאינו מן המוכן לגב מפורש בפרק כל הגט (גיטין דף כה.) ובמרובה (ב"ק דף סט:) ובפרק בכל מערבין (עירובין דף לו:):

ז) ב"ק עפ. כתובות לד., **ח)** [לקמן טו.], **ג)** ביצה ב: ו: כז: שבת קנו: פסחים טו:, **ד)** [ביצה ד.], **ה)** ב"ק סט: תמיד פ"ז מ"ד סוכה כג: עירובין לו: מעילה כב. גיטין כה. [כת. יומא כה: תוספתא תמיד פ"ם ה"ח], **ו)** [תוי ד"ה כולם], **ז)** [לקמן טו.], **ח)** [ועיין תוס' זבחים יז. ותוס' סנהדרין פא. ד"ה רים נקים], **ט)** [ועי' היטב תום' מ"ק כה. ד"ה ורבי מיח וכו' ועי' תוס' לעיל יג. ד"ה בעא], י) [לקמן קיג.], **כ)** [לקמן קיב.], **ל)** [לקמן קיב.] [בכורות ליתא בפנינו], **מ)** [וע"ע תוספות פסחים עד. ד"ה הא מוליתא].

גליון הש"ס

תום' ד"ה השוחט וכו' ור"ם את ליה וכו'. עי' תוספות מהרי"ק שורש קס: ד"ה ונסבין וכו' אבל בל זמן שלא פירש. עי' מוי"ט פ"ח מ"ו דמעשות ד"ה ולכולים בא"ד והא דאמרי' כו' גבי רב ששת דמלח גרמא גרמא. מתיב לי כיון דלתן בכלא מהפי גיסא ולא יפא ע"י מליחה מה כך הוי עתה דם שלא פירש מ"ם תוך ס"ם ומותר לאו דוקא פרוש ע"י:

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה ונסבין וכו' ומלייה שרי לתי:

מוסף רש"י

מחתכין את הדילועין. התלושין, ומיהו סתמן לאו למלכל בהמה קיימי אלא לאדם (שבת קנו:) ולא אמרינן מוקצין הן לבהמה דמלכל אדם הן (שם קנה:) ולא אמרינן טירחא דלאו אוכלים הוא (ביצה ב.). **ואת הנבלה.** שנמנבלה היום וכן שמשות היתה עומדת לאדם ואפילו סכי מתמכין (שבת קנו:) ואע"פ שנתנבלה בשבת, דבין השמשות לא היתה עומדת לאכילה כלבים, אפילו סכי שרי, לית לן מוקצה בשבת (ביצה ב.). **הלוקח יין מבין הכותים.** ומפה כותים לא מפרשי תרומה ואין זה לא להפרישן לתוכן תרומה ומעשר (ערובין לו: וכע"ז סוכה כג:) לו: בערב שבת אין השמשות כדאמרי בתוספתא וקדש עליו היום ואין לו מה לשתות בשבת ואין לו פנאי להפרישן (ב"ק סט:) וכותים גיירי אמת מעשי להו ואין ל"ש נפקעת מקדושתה על ידיהם והם מחזירים על המעשרות ועל התרומה, ולא בעמי הארץ שרוב מעשריו וכולן מפרישין תרומה, אבל כותים מחזירים על הכל והלוקח מהם צריך לעשר ולפי (גיטין כה.). **שני לוגין שאני** עתיד להפריש. מן האמלא. **הרי הן.** בתורו (ערובין לו:). **תרומה.** גדולה, ואמר כך עשה ממה שאמירי מאה מדות, מפרישים עשרה למעשר לאחון ומפרישו מעשים מדות ומפרישים מהן אחת למעשר שני (מעילה כב.). **ומיחל.** מעשר שני שהוא יכול למקן מיד בלא הפרשה למאר אקרא עליו שם יתללנו בכל מקום שהוא על המעות (ערובין לו: וכע"ז ב"ק סט:). **ושותה מיד.** ולמאר זמן יפרש התרומה והמעשרות ואמרינן (ערובין שם) למאחר אקרא שם יפא לו יד טבל וכאחרונה מוציא יין לשתיתו הוא הנכנס לאחון ולכשיהיו לו כלים ויופרש מן הטבל לתרומה הוא הנכנס לתרומה וים בהירה (גיטין כח:). **ושותה מיד.** ואפה ממנו לאמר אלא שיהיר בכלי שיעור התרומה והמעשרות (מעילה כב.) וכשיהיו לו כלים יפרוש פה התרומה ומעשר (יומא נו.). **ר' יהודה ור' יוסי ור"ש אוסרין.** עד שיפרוש ממנו, דקסבר אין בהירה ואכל כוס ים לומר שהוא תרומה ומעשר (מעילה כב.) **לית ליה** בהירה לומר מן האחון הוא שותה ותרומה ומעשר לאחון נותנין נעזר (ב"ק סט:).

דאינו יודע מאי זה אוכל ונמצא שזה שותה טבלים: **לא לעולם לרבי יהודה אית ליה בהירה והתם**

ק א מיי' פ"ש מהלכות שחיטה הלכה כט סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סימן יח סעיף ג:

קא ב מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה יח ועי' במ"מ וכ"כ מ סמג שם טוש"ע ס"ת סימן שכד סעי' ו ז:

ג [מיי' פ"ו מהלכות מעשר הלכה ח]:

שיטה מקובצת

ז) ליומא כל היום ואפי' בא לאכול בשר חי: **ח)** אלמא אסורה באכילה ליומא ס"ל. נ"ב נ"א אלמא אסורה באכילה ליומיה משום דקסבר ד"ש"ל לתנא דמתני' כרי' יהודה: **ג)** אפי' במזיד בעי לאוקומיה בגמ' תימה אי במזיד: **ד)** בעי לאוקומיה במזיד דר"מ ורבי מאיר אית ליה: **ה)** דחלטי ליה בחלא ושרי איהו וחלייה: **ו)** ואמרי' נמי התם ככר שחתך עליו בשר אסור לאוכלו אבל: **ז)** ונפלט כל הדם מן הבשר דשרי באכילה לכתחילה אלא אפי' לא נצלה: **ח)** אומר ר"ת דמיירי כשנתלשו מן המחובר: **ט)** דמילי דחיתוך תני בהדי הדדי ואצטריך לאשמועינן דלועין משום דאקושי טפי: **י)** משמע דקסבר אבני דסתמא לאכילה עומדת אע"ג דגבי תרנגולת קאמר אבני:

רבינו גרשום

מי דמי התם מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן כו' כלומר לעניין נבלה והוה ליה כנולד ואפיר והתם רבי יהודה אוסר אבל הכא מעיקר' מוכן לאדם לעיקר שחיט' ולאו הלכה זו כמותו מה דאמרי' שאסורה באכילה ליומיה. מי סברת בהמה בחייה לאכילה עומדת דאת אמרת הכא מעיקרא מוכן לאדם וכו' ולאו הלכה זו כמותו בהמה בחייה לגדל עומדת ולאו מעיקרא מוכן לאדם [והר' דומיא דנבלה דמעיקרא לא מוכן לכלבים ואפר ר' יהודה דאמר אם לא היתה נבלה מע"ש שאסורה היא לפי שאינה מן המוכן הכא נמי כיון דמע"ש לא היתה מוכנת לאדם אסורה והלכה זו כמותו] סבירא. אי הכי בהמה לר' יהודה היכי שחטינן כלומר כיון דבהמה בחייה לגדל עומדת ולאו הוו מוכן לר' יהודה דבעי הכנה היכי שחטינן בי"ש מוקצה הוא אלא תדע דמוכנת היתה לר' יהודה כגון הכי: עומדת לאכילה ועומדת לגדל נשחטה הוברה [דלאכילה עומדת] והלכה זו דאשורה באכילה לר' יהודה סבירא ליה דהוא בעי הכנה מע"ש: אי הכי הא לית ליה בריירה מדתנן הלוקח וכו' (ע"ש) [ועשרה] מעשר ראשון כלומר ממאה חייב ליתן עשרים ואחד חלקים צריך לאפרושי תרומה תרי ממאה וצריך לאפרושי י' מעשר ראשון וצריך לאפרושי מתשעים פחות שנים שנשתיירו תשעה שזו מעשר שני ועולה ואוכלו בירושלים ואם ברחוק מקום הוא עליו נאמר ונתת הכסף וצרת הכסף וכו' ועכשיו מיחל ושותה כלומר דהוא אומר אפיק זו לחולין ואשתה מהן והשאר שנשתיירו יהא תרומה (כולו) [ומעשר] ורבי יהודה אוסר כלו' מטעם זה אוסר דלית ליה בריירה הי מעשר והי תרומה והי חולין לפיכך אינו רשאי לאכול עד דיפרוש כולו